

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง

อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

Taking the Right Principles Govern in Administration Management of Dongluang

Municipal Sub-district, Dongluang District, Mukdahan Province

พระสวัสดี ชินวีโส (เชื้อคำฮอด)^๑

Phrasawat chinawangso (chaekhomhod)

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕

*****

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหารนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหารที่มี เพศ อายุ และการศึกษา แตกต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑๔๐ คนซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรจซี (Krejcie และมอร์แกน Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๑๐๓ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่า (t-test) และ (F-test) แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหารโดยรวมทั้ง ๖ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักคุณธรรม

๒. ผลการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหารโดยจำแนกตามเพศ อายุและระดับการศึกษา พบว่าผู้บริหารและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง มีนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลโดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. จากการรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้บริหารและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง พบว่า ประโยชน์จากการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ ควรถึงประชาชนอย่างแท้จริงไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม การตรวจสอบงบประมาณต่างๆ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

^๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ด้วย ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ถามและแสดงความคิดเห็นและการทำงานควรยึดหลักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง

ABSTRACT

Thesis title “taking the right principles govern in administration management of Dongluang municipal sub-district, Dongluang District, Mukdahan Province ”

The objectives of this study were as follow : (1) to study of taking the right principles govern in administration management of Dongluang municipal sub-district, Dongluang District, Mukdahan Province. (2) to compare the level of taking the right principles govern in administration management of Dongluang municipal sub-district, Dongluang District, Mukdahan Province different in gender, age, level of education and.(3) to study suggestions in taking the right principles govern in administration management of Dongluang municipal sub-district, Dongluang District, Mukdahan Province. The samples were taken from 140 administrator and participators of taking the right principles government in administration management of Dongluang municipal sub- district year 2012. The researcher had 103 participants were selected with random sampling by Krejcie and Morgan. The instrument used in this research were questionnaires and statistics (percentage, frequency, mean and standard deviation) t-test, F- test . The data was analyzed by computer.

The result of the research were found that

1. Taking the right principles govern in administration management of Dongluang municipal sub-district, Dongluang District, Mukdahan Province, in general all of 6 aspects, was rated high, when consider each aspect was rated higherst was the transparency principle, the second was the responsibility principle and the lowest was the moral principle.

2. The result of comparing in taking the right principles govern in administration management of Dongluang municipal sub-district, Dongluang District, Mukdahan Province based on gender, age, level of education showed that the administrators and the personnel in taking the right principles govern in administration management of Dongluang municipal sub-district had taking the right principles govern in administration management of Dongluang municipal in general and in each aspect were not different. It was not follow was the suggestion.

3. In all suggestions of the administrators and the personnel of Dongluang municipal found that : doing any things should think for others people not for some people or some groups of people, to inspect the accounts should let people take part,

should give the people the chance to ask and give the opinion in working of the officials, should use the right principle in working, and being honest in duties.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทศบาลเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถือกำเนิดจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ต้องการให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเพราะทรงเชื่อว่าสิทธิการเลือกตั้งของประชาชนควรเริ่มต้นที่การปกครองท้องถิ่น ต่อมาภายหลังคณะราษฎรได้ทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ และได้จัดตั้งเทศบาลเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลหลายครั้ง ปัจจุบันเทศบาลมีการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มีอำนาจในการพัฒนาท้องถิ่นทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตลอดจนการจัดการบริการสาธารณะต่างๆ การปฏิบัติงานของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด^๒

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นนับเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนอย่างมากมีศักยภาพในการบริหารจัดการเป็นหน่วยงานที่ให้คำแนะนำและแก้ปัญหาความเดือดร้อนตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งนี้เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาปรากฏข่าวทางสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออื่นๆ มีการทุจริตคอร์รัปชันหลายรูปแบบในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นสาเหตุของการหย่อนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหาร การจัดการบ้านเมืองที่ดีนับเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ “ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดการปกครองที่เริ่มมีมาตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยมีการค้นหารูปแบบการปกครองที่สามารถนำประเทศไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศที่พึงได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคม และสามารถช่วยฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายภายหลังสงครามเพื่อให้การบริหารจัดการสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา”^๓

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวงให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลยังมีปัญหานานัปการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาไปสู่การมีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง เช่น วัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เป็นเทศบาลตำบลหนึ่ง

^๒ปรีดา นิลสาคร, “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๙, หน้า ๑.

^๓บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๔), หน้า ๕.

ประชาชนให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวง ในการที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารยังต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์การปฏิบัติงานตามโครงการแก้ปัญหาและการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบาทหน้าที่ ตลอดจนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง โครงสร้างของงาน และอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งทำให้การบริหารจัดการยังไม่เป็นที่พอใจของประชาชนเท่าที่ควร ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธา ได้มองเห็นว่าการบริหารจัดการของผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีกรณีในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ที่น่าสนใจกว่าเทศบาลตำบลอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบ ต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบจากการกระทำผิดนั้นในความถูกต้องดีงามยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัดคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ให้มีความรู้เรื่อง หลักธรรมาภิบาล การบริหารจัดการหรือแนะนำผู้ที่ยังไม่รู้ให้ได้รับรู้แล้วนำไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของแต่ละท่านได้อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเทศบาลตำบลดงหลวงตามหลักธรรมาภิบาลและทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวงโดยนำผลการวิจัยไปพัฒนาเทศบาลตำบลดงหลวงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหารผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
๒. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน
๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวง ที่มีเพศ ต่างกัน มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการเทศบาลตำบลดงหลวง แตกต่างกัน
๒. ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวง ที่มีอายุ ต่างกัน มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง แตกต่างกัน

๓. ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ๓ ประการ

๑. ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง ทั้งหมด ๑๔๐ คน และประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐๓ คน ตามสูตรของเกรจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan)

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในกรอบการนำหลักธรรมาภิบาล จำนวน ๖ ด้าน คือ

- ๑) ด้านหลักนิติธรรม
- ๒) ด้านหลักคุณธรรม
- ๓) ด้านหลักความโปร่งใส
- ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม
- ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ
- ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

๓. ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

๒. ทำให้ทราบผลของการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มี เพศ อายุ การศึกษา ต่างกัน

๓. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

๔. ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการแก้ไขการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในข้อที่ยังบกพร่องให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” นี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนและ วิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้๓.๑.๑ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารบุคลากรและประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ เทศบาลตำบลดง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ทั้งหมด ๑๔๐ คน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารบุคลากรและประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๑๐๓ คนเทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหารบุคลากรและประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่ง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan)^๔ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๑๐๓ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ **ตอนที่ ๑** เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็น แบบเลือกตอบ (Multiple choice) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา **ตอนที่ ๒** เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารบุคลากรและประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ เทศบาลตำบลดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีจำนวน ๔๐ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านหลัก ความคุ้มค่า ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบประเมินค่า ๕ ระดับโดยใช้หลักของ Likert Scale **ตอนที่ ๓** ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารบุคลากรและประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ ๑) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลและทฤษฎี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบ แนวความคิด กรอบตัวแปร และประเด็นต่างๆ ๒) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถามแบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิด ๓) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการ ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม ๔) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๔ ท่าน นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไป ทดสอบ (Try-out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอ ดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๓๐ คนจากนั้นจึง นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ นำข้อมูลที่ได้ไปทำการทดสอบวัดความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ conbarke ได้ความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ ๐.๙๕ ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดลองใช้พร้อมจัดพิมพ์เป็น แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวางแผนและปฏิบัติการ ดังนี้ ๑) นำหนังสือขอ ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เพื่อให้ทำหนังสือขอ

^๔บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร:สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๕), หน้า ๔๓.

อนุญาตเก็บข้อมูล ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลดงหลวง ๒) ผู้วิจัยได้ติดต่อกับปลัดเทศบาลตำบลดงหลวง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ๓) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผ่านเทศบาลตำบลดงหลวง จากประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากร ซึ่งกำหนดประชากรจากจำนวน ๑๔๐ คน และจะได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๓ คน จากนั้นจึงได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยสอบถามผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวง ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดจึงแจกแบบสอบถามให้ตอบแบบสอบถาม ๔) ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้ ๑) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วเสนอแบบความเรียง ๒) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ๓) การทดสอบสมมติฐาน เป็นการเปรียบเทียบค่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวงสำหรับปัจจัยที่มีจำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้ค่า t – test และ F – test (One – way Analysis of Variance) สำหรับปัจจัยที่มีจำนวนมากกว่า ๒ กลุ่ม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๔) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอแบบบรรยาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least-Significant Different) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการวิจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๒๒ และเพศหญิง ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๗๘ มีอายุ ๒๕–๓๐ ปี จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๐ รองลงมา อายุ ๓๑–๓๕ ปี จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๐ มีอายุตั้งแต่ ๓๖–๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๔ และมีอายุ ๔๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗ และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๓ รองลงมาคือจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙๕ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๘ และจบการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๗

๒. ผลการวิเคราะห์การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

๑) **ด้านหลักนิติธรรม** พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบล ดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๑ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทศบาลตำบลดงหลวงได้ออกข้อบังคับต่างๆเพื่อบังคับใช้ในชุมชนให้เป็นไปตาม อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใด

๒) **ด้านหลักคุณธรรมพบว่า** การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาล ตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๕ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงดูแลทุกข์สุข/แก้ปัญหาให้ ประชาชนอย่างเสมอภาค

๓) **ด้านหลักความโปร่งใส** พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาล ตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ ที่ ๕ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสะอาดของสถานที่ให้บริการโดยรวม

๔) **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของ เทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่า ข้อที่ ๘ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทศบาลตำบลส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มต่างๆและ องค์กรประชาชน

๕) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของ เทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ๖ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด กล่าวคือ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงมีการจัดบริการ สาธารณะของเทศบาลดงหลวงเป็นไปอย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่

๖) **ด้านหลักความคุ้มค่า** พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาล ตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ ที่ ๖ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด กล่าวคือเทศบาลตำบลดงหลวงมีการแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาล หรือบุคคลอื่น ติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลตำบลดงหลวง

๓. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบล ดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการโดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ไม่ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๑) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการด้านหลักนิติธรรม พบว่า การ นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มีเพศ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการด้านหลักคุณธรรมพบว่า การ นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มีเพศ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการด้านหลักความโปร่งใสพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลดงหลวง ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เรียงตามลำดับดังนี้

- ๑) ประโยชน์จากการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆควรถึงประชาชนอย่างแท้จริงไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม
- ๒) การตรวจสอบงบประมาณต่างๆควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย
- ๓) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ถามและแสดงความคิดเห็น
- ๔) การทำงานควรยึดหลักคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ใน ๖ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่าสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๑. การวิเคราะห์การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมทั้ง ๖ ด้าน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลดงหลวงมีการวางแผนงานที่ดี เป็นระบบ เข้าถึงประชาชนทั้งในขณะที่มารับบริการ ซึ่งจะเห็นได้จาก ด้านที่ประชาชนให้การยอมรับมากที่สุดคือการมีส่วนร่วม ซึ่งข้อนี้หรืองานด้านนี้เป็นหัวใจสำคัญในการให้บริการไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของราชการ หรือหน่วยงานของเอกชนการมีส่วนร่วมของผู้มารับบริการถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ของหน่วยงาน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า **ข้อที่ ๑ คือ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลที่สำคัญของเทศบาลตำบลดงหลวง ได้แก่ สัญญาจ้าง เอกสารเบิกจ่ายเงิน การบัญชี เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** นอกจากระบบการทำงาน ระบบการให้บริการแล้ว การเข้าถึงหรือรับรู้ข่าวสารต่างๆในหน่วยงานก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความพอใจแก่ผู้มาพบเห็น ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อ จัดจ้างการจ่ายเงินค่าต่างๆของเทศบาลตำบลดงหลวง จากผลการวิจัยที่ออกมาดังกล่าว พอสรุปได้ว่าเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลที่สำคัญของเทศบาลตำบลดงหลวง เป็นปัจจัยสำคัญในความสำเร็จของหน่วยงาน ดังนั้นเทศบาลตำบลดงหลวงควรรักษามาตรฐานของงานด้านนี้ให้ดีขึ้นเรื่อยๆไป ซึ่งสอดคล้องกับภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์ ได้ศึกษา “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล:

ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี” ที่ได้กล่าวว่า งานด้านความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง ได้จัดให้มีกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในหลายรูปแบบ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้บุคคลหรือองค์การต่างๆ เข้ามาศึกษาและตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง สอดคล้องกับงานวิจัยของธนิธา ฐิติภากร วิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม” การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความโปร่งใส และการศึกษาเปรียบเทียบถึงระดับความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม ประชากรที่ศึกษาคือ ข้าราชการประจำของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าทั้ง ๒ หน่วยงานมีความโปร่งใสในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ไม่แตกต่างกัน คือ ๑) การเปิดเผยข้อมูล ๒) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ ๓) ความรับผิดชอบในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก ๔) การให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารงาน มีความแตกต่างกัน คือ เทศบาลตำบลได้ให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารน้อยกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า **ข้อที่ ๖ คือ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลงมีการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลดงหลงเป็นไปอย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่** ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเทศบาลตำบลดงหลงมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบโดยเล็งเห็นความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ จึงทำให้งานด้านสาธารณะออกมาหรือส่งผลทางบวกต่อหน่วยงาน ทั้งบุคลากรและผู้บริหารงานต่างให้ความสำคัญในการให้บริการประชาชนเป็นสำคัญ มีการวางแผนงาน ปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ ๗ คือ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลงแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนได้รวดเร็วเพียงใด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเขตหรือพื้นที่บริการของเทศบาลตำบลดงหลงยังมีหนทางที่ไม่สะดวก การคมนาคมไปมาอย่างช้า จึงทำให้การไปถึงพื้นที่เมื่อมีเหตุสำคัญล่าช้าได้ ประชาชนจึงคิดว่าการบริการของเทศบาลล่าช้า อีกประการที่สำคัญคือประชาชนที่มาใช้บริการยังไม่เข้าใจในระบบการทำงานดีพอ ดังนั้นคณะผู้บริหาร ทำงานเองควรให้ความสำคัญต่อบางด้านนี้เป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องการกระจายระบบงานต่อบุคลากร การวางแผนงานที่ดี การใช้บุคลากรที่มีเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน ต่อการให้บริการแก่ประชาชนให้ได้มากที่สุด

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า **ข้อที่ ๖ คือ เทศบาลตำบลดงหลงมีการแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือบุคคลอื่นติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลตำบลดงหลง** ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า นอกจากเรื่องของการทำงานแล้ว เทศบาลตำบลดงหลงยังให้ความสำคัญต่อการใช้จ่ายและผลของการทำงานเป็นหลัก ซึ่งเห็นได้จากการแต่งตั้งบุคคลในการติดตามดูแลงานที่ได้ทำไป ซึ่งบุคคลที่แต่งตั้งรับผิดชอบงานไม่จำเป็นว่าต้องเป็นบุคลากรภายในหน่วยงานเท่านั้น แต่ยังคงเอาบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมมาติดตามดูแลงานหรือ

งบประมาณที่ได้จ่ายไป จากที่กล่าวมานี้ นอกจากความคุ้มค่าแล้วยังบ่งบอกได้ว่าผู้บริหารมีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม รู้จักใช้คนหรือบุคลากรทั้งในและนอกได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านหลักความคุ้มค่า ข้อที่ ๕ คือ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงจ่ายเงินงบประมาณของเทศบาลตำบลดงหลวงให้เกิดประโยชน์กับประชาชนเพียงใด ที่เป็นเช่นนี้ **อภิปรายได้ว่า** ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลยังมีปัญหาในเรื่องของเงิน งบประมาณที่ต้องจ่ายลงสู่ชุมชนสู่ประชาชน ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณควรกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์การใช้จ่ายให้ชัดเจนและเกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์** ได้ศึกษาเรื่อง “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า งานด้านหลักความคุ้มค่าใน องค์การบริหารส่วนตำบลดงบังได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างได้ต่ำกว่าราคากลางที่ตั้งไว้ และได้จัดให้มีการตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยมีหลายฝ่ายเป็นผู้ตรวจสอบ รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการใช้งบประมาณได้ตลอดเวลา แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการบริหารและพนักงานส่วนตำบลในเรื่องเทคนิควิธีการต่างๆค่อนข้างน้อย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า **ข้อที่ ๘** คือ **เทศบาลตำบลส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มต่างๆและองค์กรประชาชน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวงให้ความสำคัญต่อกิจกรรมของกลุ่มต่างๆและเข้าถึงประชาชนได้เป็นอย่างดี ประชาชนเองก็ให้การยอมรับในระบบการทำงานของหน่วยงานและให้ความร่วมมือเมื่อมีกิจกรรมที่เทศบาลได้จัดขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรินทร์ เพ็งสุวรรณ** วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลศึกษาเฉพาะเทศบาลตำบลในจังหวัดสงขลา” โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ๓ องค์ประกอบ คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และเพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลตำบลด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านถนน ประปา ขยะ และตลาด และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ๓ องค์ประกอบกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลตำบล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน ๔๐๐ คน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารเทศบาลยังให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการบริหารน้อย โดยที่เทศบาลได้ให้ความสำคัญในประเด็นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการบริหาร ส่วนด้านบริหารงานแบบโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลางโดยเทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและช่องทางในการสื่อสารให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลยังมีน้อย โดยเทศบาลนิยมใช้วิธีการสื่อสารด้วยวิธีปิดประกาศและเสียงตามสาย ซึ่งวิธีการสื่อสารในลักษณะนี้ได้ผลน้อยในแง่การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพราะไม่แรงเร้าความรู้สึกของการมีส่วนร่วมของประชาชน อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนก็ทำได้ไม่ทั่วถึง ส่วนการบริหารงานแบบมีความรับผิดชอบต่อผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยพบว่า ช่องทางนี้ที่เอื้อต่อการสนับสนุนให้ประชาชนสามารถร้องเรียนหรือร้องทุกข์ยังไม่ชัดเจนและไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้

ว่าปัญหาที่ตัวเองร้องเรียนหรือร้องทุกข์จะได้รับการแก้ไขหรือไม่ ซึ่งชี้ให้เห็นได้ว่าเทศบาลไม่ได้ให้ความสำคัญและไม่มีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนอย่างชัดเจน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ ๕ คือ ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวงผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลดงหลวงประกอบอาชีพเกษตรกรรม การเข้าร่วมงานต่างที่เทศบาลจัดขึ้นยังมีน้อย เพราะประชาชนมีเวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน เวลาที่มีให้กับงานทางราชการจึงมีน้อย ส่วนการบริหารงานในปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ ต่างก็มุ่งเน้นให้จัดหลักการบริหาร การทำงานของหน่วยงานต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนผู้มารับบริการในหน่วยงานเป็นหลัก ดังนั้นการทำงานในแผนกต่างๆ ควรสอดคล้องกับต้องการของประชาชน เพราะในยุคปัจจุบันสื่อต่างๆ ได้ไปทั่วถึง การยอมรับความคิดเห็นของส่วนร่วมหรือคนส่วนใหญ่จึงเป็นสิ่งสำคัญของการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า **ข้อที่ ๑ คือ เทศบาลตำบลดงหลวงได้ออกข้อบังคับต่างๆ เพื่อบังคับใช้ในชุมชนให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใด** ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ชุมชนต่างๆ ล้วนยอมรับและอยู่ภายใต้กฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ เป็นอย่างดี ทำให้ชุมชนต่างๆ ในเขตบริการของเทศบาลดงหลวงมีความเป็นระเบียบวินัยและยอมรับในสิทธิ อำนาจหน้าที่ของกันและกันได้เป็นอย่างดี จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยราชการหรือเทศบาลมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เทศบาลออกกฎข้อบังคับต่างๆ ชุมชนปฏิบัติตามข้อบังคับที่เทศบาลออก ทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลในความหมายของภาคีรัฐเอกชนและประชาชน:กรณีโครงการไฟฟ้าพลังความร้อนถ่านหิน หินกรุด” วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของแนวคิดธรรมาภิบาลในสังคมไทยในมุมมองของภาคีรัฐเอกชนและประชาชนต่อกรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนถ่านหิน หินกรุด ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การตรวจสอบได้ ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วม ความเสมอภาคและฉันทานุมัติ ผลของวิจัยที่ได้พบว่าข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการโรงไฟฟ้า หินกรุด วิเคราะห์ได้ว่าหลักนิติธรรม คือ ศูนย์กลางของหลักต่างๆ ในกรสร้างธรรมาภิบาลในมุมมองของภาคีรัฐ จะเห็นได้ว่าในโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้า หินกรุดนี้ ประเด็นในการอ้างอิงและชี้แจงของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะเน้นในเรื่องของสัญญาที่ผูกพันกับคู่สัญญา และการดำเนินการโครงการที่ชอบธรรมตามกระบวนการของรัฐธรรมนูญเดิม ในส่วนของภาคเอกชน หลักธรรมาภิบาลที่เอกชนยึดถือ และให้ความสำคัญเป็นพิเศษมากกว่าหลักอื่นๆ คือ หลักนิติธรรมและหลักความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในขณะที่หลักการมีส่วนร่วมคือหัวใจของภาคประชาชนในการที่จะสร้างธรรมาภิบาล ภาคประชาชน เห็นว่าประชาชนควรได้รับโอกาสมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนของการกำหนดนโยบายการพิจารณาตลอดจนขั้นตอนของการดำเนินการโครงการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ ๖ คือ เทศบาลตำบลดงหลวงมีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ภายในเทศบาลตำบลดงหลวง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การออกกฎข้อบังคับของหน่วยงานเทศบาลยังไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชนในเขตบริการของเทศบาลตำบลดงหลวง ประชาชนยังต้องการมีส่วนร่วมและอยากมีบทบาทต่างๆ ต่อการออกระเบียบ ข้อบังคับที่ชุมชนต้องปฏิบัติ

การออกกฎระเบียบที่จะบังคับใช้ต้องเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่และตรงตามความต้องการของประชาชน โดยต้องอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด จากปัญหาดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการออกระเบียบข้อบังคับต่างๆ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยและยังไม่เข้าใจในระบบการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์** ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานด้านนิติธรรม สังเกตว่าประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอข้อบังคับตำบลโดยส่วนใหญ่ประชาชนมักจะใช้วิธีการร้องเรียนผ่านสมาชิกหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้แก้ไขปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่ ซึ่งมีอยู่หลายปัญหาที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำไปประชุมเพื่อแก้ไขปัญหา และได้ออกเป็นข้อบังคับตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง ได้ดำเนินการในเรื่องนี้น้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ**สุพพตา ประภาศิริ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาธรรมาภิบาลในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี” พบว่าสำนักงานนายกรัฐมนตรีมีความพร้อมด้านโครงสร้างเพื่อสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็น หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ เนื่องจาก การเป็นส่วนราชการที่ภารกิจและลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของหน่วยงาน สำหรับด้านบริหารและการปฏิบัติงานยังมีความพร้อมด้านนี้ตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยเนื่องผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ยังไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานให้เกิดธรรมาภิบาล และมีระบบอุปถัมภ์มากกว่าระบบการทำงานที่เน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ในด้านสุดท้าย คือ ด้านวัฒนธรรมองค์การ เป็นปัญหาที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานไปสู่หลักธรรมาภิบาล เนื่องสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรียังไม่มีวัฒนธรรมองค์การที่ชัดเจน มีการรับวัฒนธรรมองค์การจากข้าราชการที่โอนมา ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับตัวธรรมซึ่งกันและกัน สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้บริหารสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้บริหารสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่ได้ให้ความสนใจในการผลักดันให้เกิดธรรมาภิบาลรวมทั้งไม่ได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักคุณธรรม การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า **ข้อที่ ๕** คือ **ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงดูแลทุกข์สุข/แก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเสมอภาค** ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การทำงานด้านนี้ของเทศบาลตำบลดงหลวงบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ อันจะเห็นได้จาก การแสดงความคิดเห็นการตอบจากแบบสอบถามที่ให้ไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์** ได้ศึกษา “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร” พบว่า ด้านคุณธรรม คณะกรรมการบริหารและพนักงานส่วนตำบลไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่องทุจริตและให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานที่มีความเป็นธรรมาภิบาล

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ ๔ คือ **ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงให้การบริการจัดการประชาชน ด้วยความเสมอภาค** ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าทั้งผู้บริหารและบุคลากรเลือกที่จะปฏิบัติต่อบุคคลหรือประชาชนที่มาใช้บริการโดยไม่คำนึงถึงเป้าหมายและความสำคัญของปัญหาของบุคคลที่มา

ดังนั้นการลดช่องว่างในเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลจึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่หน่วยงานควรให้ความสำคัญจะละทิ้งไม่ได้

๒. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบล ดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษาพบว่า **ผู้บริหาร และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง**กับเทศบาลตำบลดงหลวง **ที่มีเพศ อายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการโดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ไม่แตกต่างกัน** ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเพศ อายุและระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง เพราะผู้บริหารและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับเทศบาลตำบลดงหลวงส่วนใหญ่จะใช้หลักธรรมในการบริหารจัดการอยู่แล้ว จึงทำให้ผลของการนำหลักธรรม ไปบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ**มนฤดี งามสมโส** ที่วิจัยเรื่อง “แนวคิดธรรมาภิบาลในรัฐวิสาหกิจ ศึกษาจากความคิดเห็นของของพนักงานรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อแนวคิดธรรมาภิบาลในรัฐวิสาหกิจไทยอยู่ในระดับ มากสำหรับปัจจัยที่มีผลต่อระดับความคิด ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและครอบครัว ตำแหน่งงาน ส่วนปัจจัย เพศ สถานภาพสมรสและการติดตามข่าวสารบ้านเมือง ไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็น แนวคิดธรรมาภิบาล นอกจากนี้ยังได้ เสนอแนะว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมและรณรงค์ในการใช้หลักความคุ้มค่าในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น เนื่องจากรัฐวิสาหกิจบางส่วนที่ยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง จะต้องช่วยกันประหยัด งบประมาณของชาติให้มาก เนื่องจากประเทศเรายังมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่เพียงพอ ดังนั้นการปลูกจิตสำนึกด้านตระหนักให้เห็นคุณค่าทรัพยากรขององค์กรของรัฐให้มากที่สุด และยังได้เสนอแนะในหลักนิติธรรม ว่านโยบายเกี่ยวกับการออกกฎระเบียบ ต้องคำนึงถึงภาพรวมของประชาชนในประเทศมากกว่าประโยชน์องค์กรเพียงแต่ทำให้องค์กรเป็นเครื่องมือที่จะช่วยผลักดันให้สังคม มีความเจริญหลักคุณธรรม หน่วยงานควรส่งเสริมการจัดอบรมธรรมะ หรือคุณธรรมทั้งองค์กรและส่วนตัว หลักความโปร่งใส การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจควรส่งเสริมให้พนักงานมีแนวคิดที่เปิดกว้างกับทุกฝ่าย ยอมรับการมีสหภาพทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อประโยชน์ภาพรวมของประเทศ ซึ่งอาจมีการทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลภายนอกเป็นระยะต่อเนื่อง หลักการมีส่วนร่วม เช่น การวางนโยบายของรัฐวิสาหกิจควรจัดให้มีระบบ QCC หรือระบบกลุ่มต่างๆภายในการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางนโยบายขององค์กร และการมีส่วนร่วมในนโยบายนั้นๆ หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ เมื่อมีการปฏิรูปองค์กรควรที่จะแจ้งข่าวสารให้ความรู้กับพนักงานขององค์กรนั้น และสร้างความเข้าใจให้ทั่วถึง หลักความคุ้มค่า การจ้างเอกชนเข้ามาทำงานบางอย่าง เช่น การทำความสะอาด รักษาความปลอดภัย ควรจะทำประชาพิจารณ์ หรือ ชี้แจงให้เห็นผลได้ผลเสียที่คุ้มค่าหรือไม่ ในการจัดจ้างเอกชนและชี้แจงให้พนักงานทราบตามความเป็นจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นพพล สุรนัครินทร์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนคติของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่” จากผลการศึกษาพบว่า การการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนคติของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต.ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน

อบต.แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดของ อบต.และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.พบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต.แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต.นั้นพบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ อบต.ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. แต่ปัจจัยด้านขนาดของ อบต. มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการค้นพบจากผลการวิจัยทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สำหรับการวางแผน โดยควรมีการปรับปรุงกลยุทธ์ในด้านต่างๆเพื่อให้ตรงกับความต้องการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการให้มากที่สุด อีกทั้งยังเป็นแนวทางเพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานด้านต่างๆ จึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะ เป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ด้านหลักความโปร่งใส คือ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลที่สำคัญของเทศบาลตำบลดงหลวง ได้แก่ สัญญาจ้าง เอกสารเบิกจ่ายเงิน การบัญชี เป็นต้นดังนั้น ผู้บริหารควรรักษามาตรฐานของงานด้านนี้ไว้และส่งเสริมกลุ่มต่างๆ ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ความโดดเด่นของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ด้านหลักนิติธรรม คือ เทศบาลตำบลดงหลวงมีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ภายในเทศบาลตำบลดงหลวงดังนั้น ผู้บริหารจะต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ใหม่โดยเร็ว เพราะการประชาสัมพันธ์ การถามความคิดเห็นให้ประชาชนออกความคิดเห็นถือว่าเป็นปัจจัยหลักปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ชื่อเสียงของหน่วยงาน ของระบบงานเทศบาลตำบลดงหลวงเป็นที่ปรากฏต่อสังคม

๑) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพราะประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลที่สำคัญของเทศบาลตำบลดงหลวง ได้แก่ สัญญาจ้าง เอกสารเบิกจ่ายเงิน การบัญชี เป็นต้นดังนั้น ผู้บริหารควรรักษามาตรฐานของงานด้านนี้ไว้และส่งเสริมกลุ่มต่างๆ ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ความโดดเด่นของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเพียงใด

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ด้านหลักการมีส่วนร่วม ข้อที่ ๕ มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวงผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารหน่วยงานเทศบาลควรมีนโยบายหลักและปรับปรุงในเรื่องของการมีส่วนร่วมกับ

ชุมชนโดยเร่งด่วนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเพื่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของงานที่ดีในหน่วยงาน

๒) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับการร้องขอและผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงมีการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลดงหลวงเป็นไปอย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงมีการจัดกิจกรรมรวมทั้งประชาชนให้ช่วยกันประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงดูแลทุกข์สุข/แก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเสมอภาค

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลดงหลวงมีการจัดกิจกรรมรวมทั้งประชาชนให้ช่วยกันประหยัดพลังงานและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) ควรวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการทำงานที่ดีต่อบุคลากรของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

๒) ควรวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

๓) ควรวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

๔) ควรทำงานวิจัยงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

เอกสารอ้างอิง

โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทยหลักและมิติใหม่ในอนาคต, กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๒

กรมพลทอง ธรรมชาติ, การปกครองและการเมืองไทย, กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๑
ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๓

บวรศักดิ์ อูวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาลในไทย, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๔
ไชยวัฒน์ คำชู, การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม, กรุงเทพมหานคร : น้ำฝนการพิมพ์, ๒๕๔๘

สุรศักดิ์ ไชยธนกิจ, “ธรรมาภิบาล : ส่วนประกอบที่มักขาดหายไปในสังคมไทย”, โปสต์ทูเดย์, ๒๕๔๖

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, หลักการจัดการ หลักการบริหาร, กรุงเทพมหานคร : ธนธการพิมพ์, ๒๕๔๕

สมาน รังสิโยภษุณี, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล, กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., ๒๕๒๑

- ประยูร ธมมจิตต์โต, **พุทธวิธีในการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙
- อนันต์ เกตุวงศ์, **การบริหารการพัฒนา**, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๓
- วิรัช นิภาวรรณ, **การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น** : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร, ๒๕๔๕
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะและบุญมี ลี, **รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๔.
- นันทพล พงศธรวิสุทธิ, “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ในจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๘.
- พรินทร์ เพ็งสุวรรณ, “ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลศึกษาเฉพาะเทศบาลตำบลในจังหวัดสงขลา”, **การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๗.
- ภักดี ศรีเมือง, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๙ .
- ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์ , “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล:ศึกษกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย), ๒๕๔๘.
- มนฤดี งามสมไสด, “แนวคิดธรรมาภิบาลในรัฐวิสาหกิจ ศึกษาจากความคิดเห็นของพนักงานรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๗.
- เทศบาลตำบลดงหลวง. **ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลดงหลวง..** อัดสำเนา, ๒๕๕๔.